

# Neuzķerties uz krāpnieku āķa

Cilvēkus aicina neatsaukties apšaubāma rakstura aicinājumiem; tos bloķēt

## MARTA OPLUCĀNE

"Dienas kompliments manai mīļai. Es zinu, ka šis pasts var parādīties kā pārsteigums, bet ļaujiet man iepazīties ar jums. Es esmu Miss Kate Dāvid no Kotdivuāras." E-pasta kastītē iekrīt kāds mistisks precību aicinājums un solījums saņemt lielu naudu, ja kādam palīdzēšu pārcelties uz mūsu valsti. Viņņēdēļ saņēmu arī aicinājumu iegādāties īpašus telefona numurus ar vienkāršām skaitļu kombinācijām, kas maksā 100 eiro. Kas šīs ziņas sūta, cik tas ir legāli, un kā šāda situācija būtu jārikojas?

"Uz anonīmām ziņām nevajadzētu atbildēt, tāpat nav vēlams ielaisties darījumos ar nepazīstamām personām vai uzņēmumiem," strikti saka advokātu biroja "Sorainen" pārstāve, zvērināta advokāte Ieva Andersone. Ja rodas šaubas par ziņas saturu tainīgumu un tās sūtītāja nodomiem, labāk telefona numuru nobloķēt. Vai arī pajautāt: "Kas, lūdzu, man raksta, un kādu uzņēmumu jūs pārstāvat?" "Visticamāk, ka šāda numuru pārdošana nav legāla. Telefona numurs ir ierobežots pieejamības resurs,

Sveiki! Varam piedāvāt skaistus tel.numurus, piem. 29-008-008, 23-100-100, 29-00-7777, 29-000-111, 291-44444, 23-17-17-17, 27-90-90-90 Ir arī citi tel.numuri.

Sveiki. Kādā veidā tas notiek un cik tas maksā?

Saņemot šāda veida izziņu, vispareizāk būtu neielasties sarunā ar tās sūtītāju - to ignorēt.

EKRANUZŅĒMUMS

kuru valsti izvēlas saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (SPRK) lēmumu. Šie numuri tiek izsniegti elektronisko sakaru komersantiem, piemēram, telefonu operatoriem, kuri pēcāk to piešķir saviem klientiem." Arī saņemot e-pasta vēstules, kurās nezināmas personas piedāvā nopelnīt naudu vai izsaka precību piedāvājumu, advokāte iesaka rīkoties līdzīgi. "Šādas vēstules nedrīkst uztvert nopietni, jo tās ir tā dēvētie spami jeb mēstules. To autori cenšas izkrāpt naudu, meklējot cilvēkus, kas uzķersies uz viņu āķa." I. Andersone

apstiprina – tas varētu būt personas datu aizsardzības pakāpums, taču, viņasprāt, šādos gadījumos nav jēgas vērsties Datu valsts inspekcijā (DVI), jo "diez vai institūcijas darbinieki kaut ko varēs darīt lietas labā". "Tā ir neatļauta komerciālu paziņojumu sūtīšana, kuru regulē Informācijas sabiedrības pakalpojumu likums. Iespējams, spama sūtītājs atrodas ļoti tālu no Latvijas un šādas vēstules tiek sūtītas e-pasta adresēm, kas atlasītas pēc nejaušības principa. Tās iegūt nav pārāk grūti, jo e-pasts internetā saglabājas, piemēram, reģistrējoties kādā pasaku-

mā vai forumā." Tāpat kā telefona numuru, arī šādu vēstuļu sūtītājus advokāte iesaka nobloķēt un nē-tērēt savu laiku ar sūdzību rakstīšanu. "Saņemot šāda veida izziņas, pareizi būtu nē-areģēt," to uzsver arī SPRK sabiedrisko attiecību vadītāja Ieva Betherē. Institūcija regulē sabiedrisko pakalpojumu elektronisko sakaru nozarēs un aicina rūpīgi izvērtēt nepieciešamību iegādāties šāda veida izziņas norādītos numurus. Pirms iegādāties jaunu telefona numuru, vispirms ir nepieciešams pārlicināties, vai numura pārdevējs

No 100€

Vai pieslegumam ir nozīme? Man interesētu divi numuri, bet kam tie piederēja iepriekš?

Var pieslēgt pie jebkura tīkla. Numuri nav lietoti

Kā notiek pārrēģistrācija? Un samaksas veids? Ar pārskaitījumu, skaidrā, bitkoiniem, ?

Skaidrā uz vietas

spēj nodrošināt elektronisko sakaru pakalpojumus, atrodoties gan Latvijā, gan ārvalstīs. "Visdrošākais veids, kā iegūt jaunu, drošu, nelietotu telefona numuru, ir vērsties pie elektronisko sakaru komersantiem, kuriem ir piešķirta numerācija, – operatoriem. Numerācija ir ierobežots resurss, kas pieder valstij. Pēc operatora pieprasījuma SPRK piešķir tam numerācijas lietošanas tiesības, ievērojot normatīvo aktu prasības." To, vai konkrētajam operatoram SPRK ir piešķirusi numuru lietošana, ir iespējams noskaidrot VAS "Elektroniskie sakari" uzturētājā numerācijas datubāzē – [http://vases.lv/numeracion\\_plan](http://vases.lv/numeracion_plan). Tāpat operators, kuram SPRK ir piešķīris konkrētu numerāciju, pēc tam to nodod lietošanā galalietotājam. Ikvienam, kurš to vēlas, pēcāk numuru izvēlas pēc saviem ieskatiem. "Ir operatori, kuri saviem galalietotājiem par papildu maksu piedāvā īpašus numurus – ar vienkāršām skaitļu kombinācijām. Šeit jāsaprot, ka mobīlie numuri ir piesaistīti pie SIM kartes. Līdz ar to jau minētie īpašie numuri ir nodoti lietošanā galalietotājam ar SIM karti, kuru galalietotājs var izlemt

arī pārdot. Šādi darījumi ir likumīgi, bet ar nosacījumu, ka numura pārdevējs maksā visus nepieciešamos nodokļus Valsts ieņēmumu dienestā," rezumē I. Betherē. Datu valsts inspekcija jau iepriekš saņēmusi informāciju par šāda rakstura izziņām no konkrētā tālruna numura un patlaban ir vērsusies pie operatora, kur šis numurs ir reģistrēts, ar lūgumu sniegt informāciju. Saņemot informāciju un to izanalizējot, tiks lemts par pārbaudes sākšanu. Vaicāti, vai e-pasta adresu izmantošana komerciāliem nolūkiem tiek uzskatīta par personas datu aizsardzības pārkāpumu, DVI informē: "Par personas datiem ir uzskatāma tāda elektroniskā pasta adrese, kurā ietverts personas vārds, uzvārds vai arī uzņēmums, kur cilvēks strādā. Piemēram, [vards.uzvards@uznemums.lv](mailto:vards.uzvards@uznemums.lv). Savukārt, ja persona saņem precību piedāvājumu un solījumu saņemt lielu naudu, ja kādam palīdzēs pārcelties uz mūsu valsti, aicinām vērsties Valsts policijā (VP). Šāda e-pasta saturs varētu liecināt par krāpšanas mēģinājumiem, kas saskaņā ar likumu "Par policiju" ir VP kompetence."